

Simina MASTACAN

Logos de Centenar

De peste zece ani, grupul de cercetare axat pe analiza reprezentării și procesării limbajelor (*Logos*) își asumă, la Facultatea de Litere a Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău, cu entuziasm și profesionalism, organizarea unor colocvii anuale sub semnul plurilingvismului și diversității culturale. Consecvenți misiunii științifice pe care și-au conturat-o încă de la început, membrii acestui inimos nucleu de reflecție interdisciplinară au decis să marcheze anul Centenarului Marii Uniri de la 1918 în felul care i-a consacrat nu doar ca unii dintre cei mai activi membri ai Centrului de cercetare a formelor discursive contemporane (*Interstud*) din facultatea băcăuană, ci și ca inițiatori de manifestări științifice cu rezonanță internațională.

Așadar, ediția a IX-a a colocviului s-a desfășurat în zilele de 9-10 noiembrie 2018 și a avut ca titlu *Contribuții românești la patrimoniul cultural european: Tristan Tzara 55, Benjamin Fondane 120*. O binevenită idee, credem, aceea de a marca un eveniment cu profunde accente naționale și identitare prin (re)aducerea în prim-plan a contribuției acestor două mari nume ale culturii române, amintind, totodată, de anul dispariției, respectiv, al nașterii lor. Două personalități puternice și carismatice, al căror destin a fost unul la răscruce de spații geografice și culturale, între două lumi: cea română și cea franceză. Ei sunt cei care au creat sau au influențat, prin opera lor, mari curente ale epocii: dadaismul, suprarealismul, existențialismul, au redefinit, printr-o varietate de mijloace artistice originale, standardele estetice și intelectuale ale vremii, au zguduit prejudecățile, au rupt barierele și clișeele cu noi forme de expresivitate.

MINISTERUL CULTURII ȘI IDENTITĂȚII NAȚIONALE
100 ROMÂNIA
PATRIMONIUL CULTURAL EUROPEAN
UNIVERSITATEA Laval
TEATRUL MUNICIPAL BACOVIA

**Colocviul
Plurilingvism și interculturalitate**
ediția a IX-a, 9-10 noiembrie 2018

**Contribuții românești la patrimoniul cultural european:
Tristan Tzara 55, Benjamin Fondane 120**

Tematica propusă este însă mai vastă, iar deschiderea, necesară, s-a materializat în direcțiile care largesc considerabil perspectiva asupra fenomenelor culturale evocate, propunând abordări contextualizate. Nu lipsește, prin urmare, invitația de a reflecta asupra personalităților lumii culturale românești care se bucură, în diferite domenii, de o recunoaștere europeană, prin mișcările, direcțiile, orientările estetice de anvergură internațională pe care le-au jalonat. Necesar este, totodată, să examinăm reflecția românească, înainte și după Unire, asupra unor problematici cu relevanță europeană (politică, ideologică, socială, instituțională, estetică etc.) și să aprofundăm tendințele din cultura română și mișcarea de idei europeană, înainte și după

1918. De asemenea, participanții au putut să-și facă cunoscute cercetările privind avangarda românească și mediul literar și artistic european, cât și cele despre spațiul european în literatură și în memorialistica românească, înainte și după 1918.

Răspunsul primit de organizatori a fost unul pe măsură, programul colocviului înregistrând numeroase intervenții ale unor conferențieri atât din țară, cât și din străinătate. Au fost și momente speciale, mai puțin convenționale: piese de teatru, o masă rotundă, lansări de carte, care s-au derulat în mai multe spații culturale băcăuane, semn bun pentru o colaborare consistentă care tinde să devină cutumă.

În aula Universității, în prima zi, au avut loc comunicările științifice, un adevărat spectacol

intelectual inaugurat de reputatul profesor francez Alain Vuillemin de la Universitatea Paris-Est Créteil din Franța, cu comunicarea *L'armée d'Orient en Moldavie en 1918-1919 a travers les romans de guerre de Roger Verceles*. Au urmat intervențiile profesorului Liviu Dospinescu de la Universitatea din Laval, Québec (*Tzara/Dada, héritages culturels, filiations artistiques, contaminations performatives: poésie, danse, théâtre, musique, performance...*) și cea a distinsului profesor și academician Mircea Martin (*Benjamin Fondane: pentru o revoluție a spiritului*). Toate urmate cu deosebit interes și cu creionul în mână de publicul numeros, avizat, al cărui interes nu s-a diminuat nici în timpul secțiunilor care au urmat și nici în sesiunea de după-amiază, când a fost rândul venirii la rampă a echipei de la Cluj-Napoca (academicianul Ion Pop și conferențierii universitari Ioana și Ștefan Pop-Curșeu). Tema poeticității teatrului, a jocului de măști în context avangardist și dadaist, astfel inaugurată, a fost fericit întregită de spectacolul care a urmat la Teatrul Municipal „Bacovia”, *Fundoianu / Fondane Work in progress*.

A doua zi, a fost rândul Centrului de Cultură „George Apostu” să preia ștafeta de gazdă a altei serii de conferințe care și-a propus – și a reușit pe deplin – să arunce o lumină diferită, nouă, dar nu mai puțin pasionantă, asupra unui eveniment istoric și cultural despre care se vorbește încă în stereotipuri și șabloane fes-

tiviste. Astfel, profesorul Vasile Spiridon a vorbit despre „*Arta neagră: o țară îndepărtată a lui Tzara*, iar Emil Nicolae l-a readus în atenție pe *Ilustrul pictor Jacques Hérould*, o personalitate aproape necunoscută. Un moment cu o încărcătură emoțională specială l-a prilejuit, prin intervenția sa, criticul Constantin Călin, care a prezentat rodul unei cercetări minuțioase asupra ecourilor pe care evenimentele istorice din jurul anului 1918 le-au avut în viața oamenilor obișnuiți. Titlul, *Trecut – prezent: cinci secvențe și un epilog*, ca și cele 5 secvențe evocate (*Noaptea clopotelor, Iarna, Tifosul exantematic, Refugiul, O vizită – cu adevărat – istorică*) sunt sugestive, dar spun totuși, mult prea puțin despre felul în care autorul a reușit să stârnească fiorul auditoriului în fața revelației luptei acerbe, prea puțin cunoscute, a oamenilor acelor timpuri cu adversități de toate felurile, punând la încercare structurile cele mai profunde ale rezistenței omenești. Cunoaștem, astfel, o epocă fără poleială, în fața durtății căreia contemporanii nu-și pot decât pleca, umil, ochii... Așteptăm cu mare interes publicarea acestor comunicări în revista păstorită tot de Facultatea de Litere, *Studii și cercetări științifice. Seria filologie*, și îngrijită de grupul *Logos*.

Întâlnirea de la Centrul „George Apostu” a continuat cu o masă rotundă, în care Andreea Tănăsescu (regizoare, coregrafă și cadru didactic la UNATC București) a inițiat o discuție în jurul spectacolului *Exil în pământul uitării*, pe care l-a creat în memoria lui Benjamin Fondane. Un alt moment deosebit l-a constituit lansarea volumelor din seria de autor Dumitru Irimia, reputatul profesor și lingvist ieșean. Iar seara, Teatrul „Bacovia” a fost, din nou, gazda unui spectacol pus la cale de Teatrul Național din Cluj-Napoca, în regia Ștefanei-Pop Curșeu (*Tzara arde și Dada se piaptănă*), care a încheiat, în spirit ludic și non-conformist, cele două zile cu totul speciale și inspiratoare pentru toți cei care au participat, ca autori, actori sau public.

Să remarcăm, în final, consistența tuturor momentelor aici consemnate, fluiditatea derulării actelor sale, sub atenta și elegantă coordonare a inițiatoarei, Nicoleta Popa, câștigătoare, alături de Asociația „Artă, Tradiții, Patrimoniu – fără Frontiere”, a unui proiect care a permis susținerea colocviului. S-a primit, astfel, sprijinul financiar al Ministerului Culturii și Identității Naționale, prin Programul dedicat Centenarului României (1918 – 2018) și Primului Război Mondial. Un proiect de calitate, care a unit, nu doar simbolic, Universitatea cu alte centre culturale reprezentative din Bacău, din țară și din străinătate, în spiritul promovării unor valori autentice.

Sergiu Adam, Cetățean de onoare post-mortem al municipiului Bacău

Din argumentația membrilor Consiliului Local al municipiului Bacău, întrunit în ședința din 29 nov. 2018: în istoria recentă a culturii locale și naționale, Sergiu Adam este una dintre personalitățile pregnante. Prestația de redactor (1965-1990) și director (1990-2002) al Revistei „Ateneu” a fost evaluată la nivel de performanță maximă, prin faptul de a-i fi respectat și sporit prestația între celelalte publicații de profil din țară. Consilierii au apreciat inițiativa mediului cultural băcăuan și astfel comunitatea locală beneficiază de efigia unei personalități artistice și obștești exemplare.

Este un gest de recunoaștere față de un slujitor al condeiului „definitiv legat de revista băcăuană *Ateneu*” (Dan C. Mihăilescu, în „Dicționarul general al literaturii române”, 2004, lucrare editată sub egida Academiei Române), cu o voce distinctă în lirica românească.

„Blând, cu o fizionomie în ultima vreme care amintește într-un mod izbitor de aceea a lui Vasile Alecsandri din perioada 1862-1865, Sergiu Adam [...] aduce în versurile lui elegiace și curtenitoare datele tradiționale ale «psihei» moldovenești: o tristețe visătoare, sentimentul dezrădăcinării și al caducității, o iubire nezmogomotoasă pentru locurile ce pier și, în genere, pentru tipurile și arhetipurile lumii țărănești. [...] Primele poeme cuprind [...] «scrisorile blândului și însinguratului Sergiu Adam către mult prea iubita lui soată – Otilia», pe ultimele tipărite (*Peisaj cu prințesă*, 1987) [...] le dedică fiicelor sale, în număr de patru, pe nume Ana, Cătălina, Cristina și Oana” (Eugen Simion, *Scriitori români de azi*, IV, 1989, p. 197). „Dulce-mpăcare își cheamă aproapele” (Sergiu Adam).

Ateneu

